

Daniel Odier

Tantrická Káli

Mytologie, tajné techniky a rituály

MAITREA

Tantrická Káli

Daniel Odier

Tantrická Káli

Mytologie, tajné techniky a rituály

Přeložila Lenka Adamcová

MAITREA

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Odier, Daniel

[Tantric Kali. Česky]

Tantrická Kálí: mytologie, tajné techniky a rituály/Daniel Odier ; z anglické verze
Tantric Kali ... přeložila Lenka Adamcová. -- První vydání v českém jazyce. -- Praha:
Maitrea, 2017. -- 114 stran
ISBN 978-80-7500-254-9

23-14-162.6 * 165.24 * 233-852.5Y * 233-282 * 23 * 233-5 * 23-5 * 783.6 * 233.3 *
233.4 * (540+549.1)

- Kálí (hinduistická bohyně)
- indické bohyně
- meditační techniky
- mudry
- tantra
- indická mytologie
- náboženský kult -- Kašmír
- rituály a obřady -- Kašmír
- duchovní písně -- Kašmír
- šivaismus -- Kašmír
- šaktismus -- Kašmír
- populárně-naučné publikace

22/24 - Náboženství Dálného východu. Indická náboženství. Hinduismus.
Buddhismus [5]

Daniel Odier

Tantrická Kálí

Tantric Kali

Copyright © Daniel Odier, 2016

Translation © Lenka Adamcová, 2016

Czech edition © MAITREA a.s., Praha 2017

ISBN 978-80-7500-254-9

Obsah

Obsah	V
Předmluva	VII
Úvod	1
1. Původ a symbolika Kálí	5
2. Tradice Kaula	15
3. Přípravné techniky tradice Kaula	27
4. Nirrutara tantra	41
5. Rituály Kálí a Velké sjednocení (Posvátné spojení)	53
6. Pokrok na cestě Kaula a Požírání vnitřních démonů	75
7. Hymny a písně velebící Kálí	87
Poznámky	105
Bibliografie	109
O autorovi	113

Předmluva

Určitý počet technik, jež jsem obdržel přímo od své učitelky a mistra Lality Déví, se nevyskytuje v žádných pojednáních, která znám. Získal jsem od ní znalost tajných rituálů a praktik. Co se týče rituálů Kálí, těžil jsem také z velkolepé přítomnosti Shri Maa, jogínky a žákyně Rámakřišny, která žije v Napa Valley v Kalifornii a je velkou uctívačkou Kálí.¹ Nikdy nepraktikuju rituál, aniž bych si kolem krku nenavlékl *rudrákšu* (rudraksha, Šivovo semeno), kterou mi darovala.

KRÍM: bidžá mantra (semenná slabika) Kálí

Úvod

KÁLÍ A TANTRICKÁ CESTA

Zmínka o Kálí vyvolává představu stínového světa zahaleného do mysteria, protože tato indická bohyně se vynořila z pradávne minulosti lidstva. Přestože je uctívána po celá staletí, většina pokladů její mytologie a praktik stále zůstává v podstatě skrytá v sanskrtských textech a ezoterických sektách. Kálí má však pro nás mnoho darů.

„Já jsem Velká Podstata, vědomí, štěstí, kvintesence,“ říká Kálí v Čudamani (*Chudamani*) *tantrě*.^{*} Je to Kosmická Matka, temná jako bouřkové mraky, nahá s bujnými vlasy spadajícími až ke kolům. Přichází k nám z bohaté minulosti zasvěcené uctívání ženské síly – uctívání Velké Matky, které bylo rozšířené po celém světě před příchodem náboženství.

Civilizace údolí řeky Indu je místem, kde najdeme semena velkých myšlenek, jež formovaly hnutí uctívající Velkou Bohyni. Stále jsou nacházeny její sošky z terakoty datované čtyři a půl až pět tisíc let do minulosti. Paleolitická naleziště představují Bohyni v podobě trojbokých stél nebo zaoblených kamenů, z nichž některé jsou stále uctívány v Indii.

^{*} Všechny odborné názvy, jména atd. jsou uvedeny v české transkripci tam, kde to bylo možné, a v závorce je uvedena původní podoba slova. Kde transkripce není jistá, je uveden pouze původní název z anglické verze. Stejně jako u různých manter a dalších textů ponechávám původní transkripci, abych se vyhnula případnému zkomolení posvátného textu. (Pozn. překl.)

Kálí se vynořila z předvédských (před rokem 1500 před naším letopočtem) venkovských tradic, které byly divoké a šamanské, a poté se pozvolna stala součástí indické tradice. Byla to zřejmě starobylá Bohyně uctívaná obyvateli pohoří Vindhya, jež odděluje severní a jižní část centrální Indie.

Podle sira Johna Woodroffa (Arthura Avalona) písničho v *the Garland of Letters (Girlanda písmen)* je „Kálí božstvím v tom aspektu, v němž vtahuje veškeré věci, které předtím vytvořilo, do Sebe. Kálí se takto nazývá, protože Ona požívá Kálu (Čas) a pak se navrácí do Svě vlastní temné bezformovosti.“¹ Cituje *Mahánirvána tantru*:

Při rozpouštění věcí je to Kála (Čas), kdo vše požívá,
a z tohoto důvodu je nazýván Mahákálou, a protože Ty
požíráš Mahákálu samotného, jsi to Ty, kdo jest nazývaný
Nejvyšší Prvotní Kálíká... Po rozpuštění, Ty, podstaty
temné a bezformové, zůstáváš Samotná jako Jedno,
Nepopsatelné a Nepředstavitelné.²

Kálí k nám hovoří o těch temnějších aspektech přírody a naší vlastní lidské přirozenosti, hovoří k nám ale také o lásce, protože se stala chotí Šivy přijímanou tantrickými* praktikanty cesty Kaula. Kaula je cesta *vámáčáry (vamachara)*, často nazývané „cesta levé ruky“, ale protože *vama* rovněž znamená „žena“, bylo by přesnější a víc v harmonii s cestou Kaula překládat *vámáčára* jako „cesta Šakti“.

* *Tantrický* je přídavné jméno od slova *tantra*, které doslova znamená „předivo, pavučina, osnova“, tudíž „princip, kontinuum, systém, doktrína, teorie“, ze slovesného kořene *tan* „natahovat se, rozprostírat se, expandovat“ a přípony *tra* „nástroj“.³ *Kámiká tantra* uvádí následující vysvětlení výrazu *tantra*: „Protože rozvíjí (*tan*) obsažné a hluboké záležitosti, zejména vztahující se k principům reality (*tatvám*), a posvátne mantry, a protože poskytuje osvobození (*tra*), nazývá se *tantra*.“⁴ *Tantra* tudíž odkazuje jak na texty, tak na tradice přesvědčení a praktik.

V oblasti tantry „je ústředním tématem božská energie a tvůrčí síla (Šakti), jež je představována ženským aspektem kteréhokolí z rozličných bohů; personifikovaná jako *dévi* neboli bohyně je znázorňována jako jejich manželka, především jako manželka Šivy.“⁴⁵ Tantrické texty obvykle mívají podobu rozhovoru mezi Šivou a Šakti. Kálí neboli Káliká je jednou z mnoha forem Šakti, jejíž jméno a podoba odpovídají tomu konkrétnímu aspektu, který bůh znázorňuje, jako Kála a Kálí, Bhairava a Bhairaví.*

Svět Kálí je obrovský. Bylo by troufalé domnívat se, že bych ho mohl obsáhnout celý. Chtěl jsem však v jedné knize spojit základy mytologie, rituály a praktiky a také mystický pohled na svět, který představují. Najdete zde několik textů, jež jsou poprvé publikovány v západním jazyce.

První kapitola se zabývá původem a symbolikou Kálí a hned na počátku nám objasní, že ona bude naší průvodkyní do oblasti lidské psychofyzické existence, kterou náboženské tradice obvykle opovrhují nebo na ni zapomínají.

Ve druhé kapitole je popisována cesta Kaula a její šíření po Indii s letnými náhledy do plodné oblasti mytologie Kálí; zároveň je zde obsažen úvod do šestatřiceti principů reality (*tatev*). Tato kapitola zahrnuje překlady *Kaula upanišady* a *Kularnava tantry*, které objašňují, že hodnotový systém tradice Kaula je velmi nekonvenční.

Kálí je však stále schopná k nám promlouvat především prostřednictvím technik, jež ve svých bytostech probouzíme k životu. Třetí kapitola představuje úvodní techniky, které jsou nezbytně nutnými přípravami pro vstup do silných transformačních rituálů Kálí.

* V indické mytologii na sebe každý bůh nebo bohyně bere mnoho podob a jsou známi pod mnoha jmény. Každý konkrétní projev, jako je Kálí, může mít rovněž řadu specifických jmen, z nichž každé představuje nějaký konkrétní aspekt tohoto božstva.

Čtvrtá kapitola obsahuje první zveřejnění překladu *Nirrutara tantry*, nejstaršího písemného zaznamenání rituálu Kálí.

Rituál Kálí je podrobně uveden v páté kapitole, kde kulminuje v rituálu Velkého sjednocení nebo též Posvátného spojení.

Techniky a vizualizace, které mají aspiranta provázet na cestě Kaula, jsou uvedené v šesté kapitole, se zaměřením na osm čaker a šedesát čtyři jogínek, techniku srdce jogínek a požívání vnitřních démonů.

Kromě toho, že inspirovala sepsání mnoha tantrických písemností, přinesla Kálí také uctívání v podobě hymnů a písní, z nichž některé jsou uvedeny v sedmé kapitole.

Civilizace nám přinesla mnoho úžasných věcí, zároveň nás ale odstříhla od starobyklých kořenů, od našeho spojení s přírodou, se zvířaty, s kosmem. Příchod náboženství s sebou přinesl všechny možné regulace a pravidla, která potlačila naše základní spojení se světem. Stali jsme se ustrašenými, konformistickými, moraliizujícími, provinilými a začaly nás děsit impulzy, jež v nás divoce narůstají, někdy v sexualitě a někdy ve vzájemných konfrontacích. Mohou nás překvapit a šokovat.

Takové jsou souvislosti, v jejichž rámci jsou techniky Kálí nedocenitelné pro dnešního adepta. Umožňují nám znovu integrovat všechny ty vulkanické impulzy, které námi procházejí v labyrintech imaginace a snů. Kálí, jež se vynořila ještě před vznikem velkých náboženských hnutí, má moc znovu nás spojit s našimi kořeny, obnovit úplný rozsah toho, co to znamená být člověkem, nabídnout nám přijetí celého našeho bohatství – celou historii lidstva od prvních záblesků až po jeho závěrečný vývoj.

1.

Původ a symbolika Kálí

ZROZENÍ KÁLÍ

Podle mytologie se Kálí vynořila ze třetího oka velké bohyně Durgy, jež nebyla schopná přemoci demony (asury) vedené Candou a Mundou, kteří byli vyslaní, aby se jí postavili v boji o kosmos. Durga soustředila svou sílu na vytvoření inkarnace absolutního zla a na bitevní pole vrhla Kálí. Tento příběh je vyprávěn v textu *Dévi-Mahátmja* (*Devi-Mahatmya*) sepsaném zhruba před dvěma a půl tisíci lety:

- 7.2 Pak zahlédli Bohyni, lehce se usmívající, která sedí na svém lvu na zlatém vrcholu nejvyšší hory. [3]
- 7.3 Spatřivše ji, připravili se na ni zaútočit, zatímco se přibližovali další démoni, šavle tasené a luky napjaté. [4]
- 7.4 Ambika* pak vydala obrovský, děsivý výkřik jejich směrem, její tvář přitom zčernala hněvem do inkoustové barvy. [5]
- 7.5 Z propleteného obočí ze středu jejího čela se vynořila Kálí se svým děsivým obličejem, třímající meč a provaz. [6]
- 7.6 Držela zvláštní hůl ozdobenou na vrchu lebkou a na krku měla náhrdelník z lebek.
Byla oděná do tygří kožešiny a vypadala absolutně hrozivě, jen kosti potažené kůží. [7]

* Ambika je jiné jméno pro Velkou Bohyni.

- 7.7 Její ústa zela jako děsivá jeskyně, z nich visel křivolaký jazyk, oči měla propadlé, rudé s pronikavým pohledem a její řev se šířil všemi směry. [8]
- 7.8 Vrhla se na velké asury* v té armádě, okamžitě je pobila a nato nepřátele bohů sežrala. [9]
- 7.9 Zaútočila současně na přední i na zadní voj, zmocňovala se slonů s jejich zvonce a jejich vodiči a jedinou paží si je házela do úst. [10]
- 7.10 Stejným způsobem si do úst házela koně a jezdce, kočáry i jejich vozataje a brutálně je drtila svými zuby. [11]
- 7.11 Jednoho popadla za vlasy, jiného za hrdlo, na jednoho zaútočila chodidlem a dalšího rozdrtila o svou hrud'. [12]
- 7.12 Svými ústy zachytávala zbraně a střely vypálené démony a na kousičky je drtila svými zuby. [13]
- 7.13 Zničila velkou armádu všech těchto mocných a proslulých démonů, požrala jedny, rozdrtila druhé. [14]
- 7.14 Někteří byli rozsekáni jejím mečem, jiní rozmačkáni její holí ozdobenou lebkou. Právě takovým způsobem byli asurové zničeni, roztrhaní špičkami jejích tesáků. [15]
- 7.15 Okamžitě poté, co byl svědkem zničení démonů, podnikl Canda výpad na neskutečně děsivou Kálí. [16]
- 7.16 Velký asura zaplavil tříokou ženštinu hrozivým deštěm šípů a Munda udělal to samé s ostrými disky, které vrhal po tisících. [17]
- 7.17 Příval disků vlétávajících do jejích úst připomínal velké množství sluncí pronikajících do středu černého mraku. [18]
- 7.18 Nato se Kálí s ohavnými zuby blýskajícími se v jejích hrůzostrašných ústech zlostně rozesmála strašlivým skřehotavým hlasem. [19]

* Asurové - démoni.

- 7.19 Bohyně jedoucí na svém lvu se vydala za Candou, popadla ho za vlasy a uřízla mu hlavu svým mečem. [20]
- 7.20 Munda, spatře Candu státého, vrhl se na ni. Ona jím mrštila na zem a svým mečem ho rozsekala na kusy. [21]
- 7.21 Ti, kdož zbyli z útočící udatné armády, poté, co byli svědky stětí Candy a smrti chrabrého Mundy, rozprchli se v hrůze do všech směrů. [22]
- 7.22 Kálí sebrala hlavy Candy a Mundy a s řečí přerývanou hlučným a krutým smíchem se blížila k Candice* a pravila jí: [23]
- 7.23 „Předkládám ti jako dar hlavy Candy a Mundy, dvou zvířat statých jako oběti v bitvě. Ty sama teď můžeš zabít Sumbhu a Nisumbhu.“¹

Kálí zničila démony, byla však natolik opojena svou mocí, že se nedokázala zastavit a začala ničit i bohy. Durga tedy povolala na pomoc Šivu; ten se položil mezi těla zmítající se ve smrtelné agónii. Jeho krásné oči a vztyčený *lingam* (penis) Kálí uklidnily, podlehla mu, nalehla na něj a odhalila svou schopnost ztělesňovat absolutní lásku. Překvapení z penetrace bylo takové, že mezi jejími rty vyšlehl jazyk a zamířil k jejímu srdci. Od té doby je Kálí uctívána tantriky jako ztělesnění síly a absolutní lásky.

* Candika je další jméno pro Velkou Bohyni.

SYMBOLIKA TĚLA A ATRIBUTŮ KÁLÍ

Kálí je černá nebo temně modrá. Všechny barvy se spolu mísí v temnotě. Kálí sjednocuje dvojnost, všechno projevené se ztrácí v černé. „Jako se všechny barvy ztrácejí v černotě, mizí v ní všechna jména a všechny formy,“ říká Mahánirvána tantra. Kálí je konečným splynutím všeho projeveného v realitě Já. Transcenduje veškerou formu. Je uctívána při zatmění měsíce, poblíž pohřebních hranic nebo za pohřebních zpěvů. Je uctívána v úterý o půlnoci. Miluje pustá místa a křížení cest.

Její uctívači ji přesto vnímají jako zářící a jako inkarnaci absolutní lásky. Rámakrišna (Ramakrishna) zdůrazňuje, že: „Vidíte Ji jako černou, protože jste daleko od ní. Jděte blíž a zjistíte, že je zcela prostá barvy. Voda v jezeře se zdálky jeví jako černá. Přijďte blíž, naberte vodu do rukou a uvidíte, že nemá vůbec žádnou barvu. Podobně nebe se zdá modré zdálky, ale viděno zblízka nemá už barvu.“²

„Jsem Velká Podstata, vědomí, blaženost, kvintesence“, říká Kálí v Čudamani (*Chudamani*) *tantrě*. Je Kosmickou Matkou, temná jako bouřkové mraky, nahá, bujná kštice jí spadá až ke kolenům. Kálí vytváří kosmos, elementy a jazyk prostřednictvím padesáti sřatých hlav na svém náhrdelníku. Někdy bývá znázorňována jako okouzlující dívka, jindy zase mívá vzhled hrozivý a vychrltý. Na jejím čele září srpek měsíce, lesk drahokamů zdobí její tělo. Její *jóni* (ženský pohlavní orgán; lůno, původ, zdroj) je otevřena ke světu. Jazyk jí přetéká z krvavých úst. Tělo má potřísněno krvavými skvrnami. Každý aspekt jejího vzhledu v jejích rozličných podobách má silný význam, který poučuje a osvětluje její vyznavače.

Nahota: Kálí je oděna do prostoru; ona je prostorem. Její nahota symbolizuje skutečnost, že je osvobozena od okázalého oděvu iluzí. Je podstatou. Beze jména a bez formy. V osvětleném vědomí je nejvyšší pravdou.

Tři oči: Představují slunce, měsíc a oheň; a také tři časy – minulost, přítomnost a budoucnost, které ona ruší svojí absolutní přítomností. Je ničitelkou času.

Prsa: Na mnohých malbách jsou prsa Kálí ozdobena kresbami, jež představují kosmos spojený s jejím srdečním centrem. Jsou potřísněna krví, červenou barvou prýstícího vášnivého nadšení Kálí. Její prsa jsou také symbolem šlechetné matky. Uctívači Kálí ji nazývají „Ma“ neboli Matka.

V jednom mytologickém příběhu (odlišném od výše uvedené verze) Šiva povoláný jako posila Durgou k oslabení Kálí nepoužívá moc svého lingam, ale proměňuje se do dítěte, aby v Kálí probudil ochranný a mateřský cit. Takto ji vnímají její uctívači: stávají se dětským Šivou, jenž saje život, smělost, nekonformitu z prsou Bohyně.

Otevřená jóni: Její jóni rozjímá o kosmu. Při některých vizualizacích se klitoris stává okem, které hledí do nekonečna a spojuje nebe a zemi. To z jóni se vynořuje lingam, což znamená, že síla Šivy, struktury světa, se vynořuje z absolutní síly ženství. Síla Šakti je symbolizována koncovým „i“ v jejím jméně, které přenáší do jména Šivy, aby mu dodala sílu. Bez tohoto „i“ by místo Šiva bylo Šva, což v sanskrtu znamená tělo zbavené síly. Bez Šakti by byl Šiva nehybný.

Ve třetí kapitole *Jóni tantry* je osm bohyň neboli sil Šakti umístěno na jóni, jež je uctívána jako přibýtek bohyň. Její esence je

absorbována jogínem. Kálí a Tara jsou v čakře jóni, Činamasta (Chinamasta) je v pubickém ochlupení, Baglamukhi a Matangi jsou velké stydké pysky, Mahálakšmi (Mahalakshmi), Šodasi (Shodasi) a Bhuvanešvari (Bhuvaneshvari) jsou ukryté uvnitř jóni. „Vsunutí lingamů do jóni je velká *sádhana* (spirituální praktika). Nejdůležitější věcí v recitaci manter a v sádhane je tok spermatu a rozkoše.“³ Jóni je považována za esenci kosmu. „Jaký má smysl koupat se v Ganze a navštěvovat svatá místa? Nic se nevyrovná oddanosti jóni... Sádhana jóni je největší ze všech sádhán.“⁴ Ve více tantrách se tvrdí, že vstřebání vznešené esence jóni uzdravuje nemoci. „Ženy jsou božské, ženy jsou život, ženy jsou pravé skvosty.“⁵ *Jóni tantra* úzce spojuje sádhanu Kálí s uctíváním jóni, které osvobozuje jogína od všech energií *pašu* (*pashu*), člověka nízkého, a přeměňuje ho ve *víru* (*vira*) čili hrdinu.

Čtyři paže: Reprezentují cyklus stvoření a zániku, kosmický rytmus, kolování života a smrti ve stálém pohybu. Když nenese trojzubec, provádí Kálí mudru, která mírní strach a dodává odvahu střetnout se se skutečností.

Menstruační krev: V tradici Kaula je žena bohyně a menstruační krev je projevem její síly. Krev Kálí (na některých obrazech je znázorněna, jak vytéká z jóni) je považována za božský nektar. Je používána při rituálech, někdy smíšená se spermatem a s vínem. S menstrující ženou nejsou spojena žádná tabu, naopak je uctívána a jogínky se spojují s jogíny pokud možno v období své menstruace, aby jim předaly sílu. Když jogín ejakuluje, pokleká před Šakti a vstřebává slunce (krev) a měsíc (sperma), aby sjednotil kosmos.

Popravčí sekera nebo meč: Kálí odsekává vnitřní mentální rozpravu. Umožňuje tělu být součástí celku, aniž by mentální aktivita vnášela do prožívání dualitu. Meč otevírá ticho, radostné ticho.

Trojzubec: Symbolizuje, že praktikující je zároveň božstvím, chrámem a uctívacem – všemi třemi propojenými do jediného ramene.

Uťatá hlava: Symbolizuje mentální ticho a zakořenění v Já.

Pohár: Zachytává proud mentálních formací, jež vytvářejí dualitu a udržují ji.

Sukně z uťatých paží: Uťaté paže představují spojení s činem, tudíž s karmou, která je ve své bezprostřednosti považovaná za spojenou s kosmem. Každá akce, každý jednotlivý čin je závislý na celku kosmických pohybů. Neexistují žádné prvotní záměry, pouze bezprostřední spojení, kde všechno vstupuje do vzájemné komunikace a tlačí každou bytost do konání, jež nemůže vycházet z rozhodování, protože vše je podmiňováno kosmickým rytmem. Vnímání absence volby vede ke svobodě a jogín uplatňuje tuto svobodu za hranicemi veškerých rámců a omezení. Je *sahadžijá* (*sahajiya*), spontánní bytost, a jedná podle své dobré vůle. V absolutním smyslu neexistuje dobro ani zlo, všechno vstupuje do rovnováhy v nekonečnu. Není zásluh, není provinění. Není chyb, není skvělých činů. Je pouze jeviště kosmické hry, v níž jsme pouhé částčky – svobodné, tančící elektrony.

Uťaté paže také znamenají, že Kálí seká paže lidem, kteří jednají ve světě bez vědomé přítomnosti, a zvláště ženám, jež si nejsou vědomy svého těla.